

## FINANSE PUBLICZNE

### Uwagi ogólne

1. Przez finanse publiczne rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: pobieraniem i gromadzeniem dochodów, wydatkowaniem środków publicznych, finansowaniem deficytu, zaciąganiem zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzaniem środkami publicznymi, zarządzaniem długiem publicznym.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowi ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014) z późniejszymi zmianami.

Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 26 XI 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 i 2000 (Dz. U. Nr 150, poz. 983) z późniejszymi zmianami, ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 1996 Nr 13, poz. 74) z późniejszymi zmianami, ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 91, poz. 576 i 578) z późniejszymi zmianami.

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Prezentowane w dziale dane w podziale według rozdziałów i paragrafów opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych, obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów: do 2002 r. – z dnia 18 VII 2000 r. (Dz. U. Nr 59, poz. 688) z późniejszymi zmianami, w 2003 r. – z dnia 25 III 2003 r. (Dz. U. Nr 68, poz. 634) z późniejszymi zmianami.

6. Na dochody **budżetów jednostek samorządu terytorialnego** składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj.: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny,

## PUBLIC FINANCE

### General notes

1. Public finance is understood as processes connected with the accumulation and allocation of public funds, particularly: the collection and accumulation of revenue, spending public funds, deficit financing, committing funds as well as the management of public funds and public debt.

2. The presented data include information concerning the budgets of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).

3. The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds is the Law on Public Finances, dated 26 XI 1998 (Journal of Laws No. 155, item 1014) with later amendments.

The legal basis for the financial management of local self-government entities is the Act on Incomes of Local Self-government Entities in 1999 and 2000, dated 26 XI 1998 (Journal of Laws No. 150, item 983) with later amendments, as well as the Act on Gmina Self-government, dated 8 III 1990 (Journal of Laws 1996 No. 13, item 74) with later amendments, the Act on Powiat Self-government, and the Act on Voivodship Self-government, dated 5 VI 1998 (Journal of Laws No. 91, items 576 and 578) with later amendments.

4. Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Self-government.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiats and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Revenue and expenditure of local self-government entities budgets are grouped on the basis of budget classification, introduced by the Regulation of the Minister of Finance. The data presented in the chapter divided into divisions and paragraphs were compiled in accordance with the classification of budget revenue and expenditure, obligatory on the basis of the decree of the Minister of Finance: until 2002 – dated 18 VII 2000 (Journal of Laws No. 59, item 688) with later amendments, in 2003 – dated 25 III 2003 (Journal of Laws No. 68, item 634) with later amendments.

6. Budget revenues of local self-government entities comprise:

1) own revenue, i.e.:

- a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
- b) receipts from taxes established and collected on the basis of separate acts, i.e.: the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, receipts from lump sum taxation, taxes on inheritance and gifts, the forest tax,
- c) receipts from fees established and collected on the basis of separate acts e.g.,

- c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, np.: skarbowej, eksploatacyjnej, targowej, podatku od czynności cywilnoprawnych,
  - d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego, np. dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze,
  - e) pozostałe dochody jednostek samorządu terytorialnego, np. opłaty administracyjne, opłaty miejscowe, odsetki od środków gromadzonych na rachunkach bankowych, odsetki za nieterminowo wnoszone opłaty;
- 2) dotacje celowe:
- a) z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
  - b) dotacje otrzymane z funduszy celowych,
  - c) pozostałe dotacje, tj. dotacje celowe otrzymane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego;
- 3) subwencje ogólne z budżetu państwa przekazywane wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego dla uzupełnienia ich własnych dochodów, w tym na zadania oświatowe;
- 4) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych.
7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

- the Financial Statute, the Service Act and the Marketplace Act, tax on civil law transactions,*
- d) revenue from property of local self-government entities e.g., income from renting and leasing as well as other agreements with a similar character,*
  - e) other income of local self-government entities e.g., administrative fees, local fees, interest on funds deposited in bank accounts, interest on late payments;*
- 2) *appropriated allocations:*
- a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with bodies of the government administration,*
  - b) allocations received from appropriated funds,*
  - c) other allocations, i.e. appropriated allocations received on the basis of self-government agreements;*
- 3) *general subsidies from the state budget transferred to all local self-government budgets for supplementing their own revenue, of which for educational tasks;*
- 4) *funds for the additional financing own tasks from non-budgetary sources.*
7. *Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.*

## OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

|                       |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----------------------|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Kreska (—)            | — | zjawisko nie wystąpiło.<br><i>magnitude zero.</i>                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| Zero: (0)             | — | zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;<br><i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>                                                                                                                                                                                                                     |
| (0,0)                 | — | zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.<br><i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>                                                                                                                                                                                                                   |
| Kropka (.)            | — | zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.<br><i>data not available or not reliable.</i>                                                                                                                                                                                                                       |
| Znak x                | — | wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.<br><i>not applicable.</i>                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Znak Δ                | — | oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 26.<br><i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 26.</i> |
| Znak *                | — | oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych.<br><i>data revised.</i>                                                                                                                                                                                                                             |
| Znak #                | — | oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.<br><i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>                      |
| „W tym”<br>„Of which” | — | oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.<br><i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>                                                                                                                                                                                                         |
| Comma (.)             | — | used in figures represents the decimal point.                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

## SKRÓTY ABBREVIATIONS

|                 |                                                   |                  |                                                  |
|-----------------|---------------------------------------------------|------------------|--------------------------------------------------|
| tys.<br>thous.  | = tysiąc<br>= <i>thousand</i>                     | mm               | = milimetr<br><i>millimetre</i>                  |
| mln             | = milion<br><i>million</i>                        | cm               | = centymetr<br><i>centimetre</i>                 |
| zł<br>zł        | = złoty<br>= <i>zloty</i>                         | m                | = metr<br><i>metre</i>                           |
| szt<br>pcs      | = sztuka<br>= <i>piece</i>                        | km               | = kilometr<br><i>kilometre</i>                   |
| egz             | = egzemplarz                                      | m <sup>2</sup>   | = metr kwadratowy<br><i>square metre</i>         |
| kpl             | = komplet                                         | ha               | = hektar<br><i>hectare</i>                       |
| wol.<br>vol.    | = wolumin<br>= <i>volume</i>                      | km <sup>2</sup>  | = kilometr kwadratowy<br><i>square kilometre</i> |
| μg              | = mikrogram<br><i>microgram</i>                   | l                | = litr<br><i>litre</i>                           |
| g               | = gram<br><i>gram</i>                             | hl               | = hektolitr<br><i>hectolitre</i>                 |
| kg              | = kilogram<br><i>kilogram</i>                     | dm <sup>3</sup>  | = decymetr sześcienny<br><i>cubic decimetre</i>  |
| dt              | = decytona<br><i>deciton</i>                      | m <sup>3</sup>   | = metr sześcienny<br><i>cubic metre</i>          |
| t               | = tona<br><i>tonne</i>                            | dam <sup>3</sup> | = dekametr sześcienny<br><i>cubic decametre</i>  |
| hm <sup>3</sup> | = hektometr sześcienny<br><i>cubic hectometre</i> | pkt              | = punkt                                          |

|                       |                                                                                                                                                                   |                      |                                                                                                                                                               |
|-----------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| kW·h                  | = kilowatogodzina<br><i>kilowatt-hour</i>                                                                                                                         | tabl.                | = tablica<br><i>table</i>                                                                                                                                     |
| MW·h                  | = megawatogodzina<br><i>megawatt-hour</i>                                                                                                                         | ust.                 | = ustęp                                                                                                                                                       |
| GW·h                  | = gigawatogodzina<br><i>gigawatt-hour</i>                                                                                                                         | Dz. U.               | = Dziennik Ustaw                                                                                                                                              |
| GJ                    | = gigadżul<br><i>gigajoule</i>                                                                                                                                    | i in.                | = i inni                                                                                                                                                      |
| PJ                    | = petadżul<br><i>petajoule</i>                                                                                                                                    | itp.<br><i>etc.</i>  | = i tym podobne<br>= <i>and the like</i>                                                                                                                      |
| °C                    | = stopień Celsjusza<br><i>centigrade</i>                                                                                                                          | m.in.<br><i>i.a.</i> | = między innymi<br>= <i>among others</i>                                                                                                                      |
| h                     | = godzina<br><i>hour</i>                                                                                                                                          | np.<br><i>e.g.</i>   | = na przykład<br>= <i>for example</i>                                                                                                                         |
| d<br><i>24h</i>       | = doba<br>= <i>24 hours</i>                                                                                                                                       | tj.<br><i>i.e.</i>   | = to jest<br>= <i>that is</i>                                                                                                                                 |
| r.                    | = rok                                                                                                                                                             | tzn.<br><i>i.e.</i>  | = to znaczy<br>= <i>that is</i>                                                                                                                               |
| ceg<br><i>brick</i>   | = cegła przeliczeniowa<br>materiałów ściennych<br>= <i>standard brick unit</i><br><i>expressing the quantity</i><br><i>of wall building ma-</i><br><i>terials</i> | tzw.                 | = tak zwany                                                                                                                                                   |
| t/r<br><i>t/y</i>     | = ton rocznie<br>= <i>tonnes per year</i>                                                                                                                         | ww.                  | = wyżej wymieniony                                                                                                                                            |
| art.                  | = artykuł<br>= <i>artykuł</i>                                                                                                                                     | PKP                  | = Polskie Koleje Państwowe                                                                                                                                    |
| cd.<br><i>cont.</i>   | = ciąg dalszy<br>= <i>continued</i>                                                                                                                               | S.A.                 | = Spółka Akcyjna<br><i>Joint stock company</i>                                                                                                                |
| dok.<br><i>cont.</i>  | = dokończenie<br>= <i>continued</i>                                                                                                                               | ZOZ                  | = Zakład Opieki Zdrowotnej<br><i>Health Care Institution</i>                                                                                                  |
| Lp.<br><i>No.</i>     | = liczba porządkowa<br>= <i>number</i>                                                                                                                            | NTS                  | = Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów<br>Statystycznych                                                                                            |
| Kk                    | = Kodeks karny                                                                                                                                                    | <i>NUTS</i>          | = <i>Nomenclature of Territorial Units</i><br><i>for Statistics</i>                                                                                           |
| kl.                   | = klasa                                                                                                                                                           | EKG<br><i>ECE</i>    | = Europejska Komisja Gospodarcza<br>= <i>Economic Commission for Europe</i>                                                                                   |
| m.st.                 | = miasto stołeczne                                                                                                                                                | EUROST<br>AT         | = Biuro Statystyczne Wspólnot<br>Europejskich<br><i>Office Statistique des Communautés Européennes</i>                                                        |
| nr (Nr)<br><i>No.</i> | = numer<br>= <i>number</i>                                                                                                                                        | ONZ<br><i>UN</i>     | = Organizacja Narodów Zjednoczonych<br>= <i>United Nations</i>                                                                                                |
| poz.                  | = pozycja                                                                                                                                                         | UNESC<br>O           | = Organizacja Narodów Zjednoczonych<br>do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury<br><i>United Nations Educational, Scientific and Cultural</i><br><i>Organization</i> |